

Brussel, 10 maart 2026
(OR. en)

7214/26

ENER 126
FISC 103
ECOFIN 325
COMPET 308
ENV 229

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	10 maart 2026
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

nr. Comdoc.:	COM(2026) 115 final
Betreft:	MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD over het energiepakket voor de burgers

De delegaties vinden hierbij document COM(2026) 115 final.

Bijlage: COM(2026) 115 final

Straatsburg, 10.3.2026
COM(2026) 115 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

over het energiepakket voor de burgers

{SWD(2026) 115 final}

Het energiepakket voor de burgers — betaalbare energie voor iedereen

Elke Europeaan moet toegang hebben tot betaalbare, schone energie in een comfortabele en weerbare woning. **Betaalbare energie** is essentieel voor een veilige, fatsoenlijke levenskwaliteit zonder armoede en cruciaal voor eerlijkheid en inclusie, voor alle generaties en in het bijzonder voor kwetsbare groepen. Als de energieprijzen te hoog zijn, lijdt de hele economie lijdt daar onder — het verbruik daalt en het bedrijfsleven vertraagt. Dat probleem moet het energiepakket voor de burger aanpakken.

De veiligste manier om betaalbare energie te verkrijgen is te rekenen op **schone energie die Europa voor zichzelf kan produceren**. Daarom moeten Europeanen kunnen overstappen van gas op schonere, op elektriciteit gebaseerde alternatieven. **Elektrificatie** zal op termijn leiden tot lagere en stabielere prijzen en tegelijkertijd Europa onafhankelijker, duurzamer en concurrentiëler maken. Lidstaten moeten daarbij een rol spelen door de juiste gerichte stimulansen vast te stellen, bijvoorbeeld het gebruik van elektriciteit aantrekkelijker maken met fiscale stimulansen en lagere heffingen.

Flexibiliteit zorgt ervoor dat er in woningen met slimme meters energie kan worden gebruikt wanneer elektriciteit overvloedig en goedkoper is. Slim en bidirectioneel laden van elektrische voertuigen kan bijdragen aan die flexibiliteit. Daarvoor moeten burgers toegang hebben tot betrouwbare informatie en advies op basis van hun verschillende behoeften (waaronder handicaps), betaalbare technologie en diensten ter beloning van elektriciteitsgebruik op goedkopere momenten in plaats van tijdens piektijden. Daarnaast moet bijzondere aandacht worden besteed aan groepen die met digitale uitsluiting worden geconfronteerd. Uit een recente Eurobarometer-enquête¹ blijkt dat de energieconsumenten in de EU willen dat kwetsbare consumenten en consumenten in energiearmoede beter worden **beschermd**, en dat **energierekeningen duidelijker en transparanter zijn**.

De mensen — bijvoorbeeld landbouwers, plattelandsbewoners, kinderdagverblijven of eigenaren van kleine bedrijven — moeten kunnen samenwerken en energie kunnen produceren en **delen**. Dat vermindert de druk op lokale energienetten en voorkomt onnodige investeringen in energie-infrastructuur. De financiële en technische vereisten voor de oprichting van **energiegemeenschappen** moeten duidelijk en eenvoudig zijn. De positie van de consument versterken, is ook gunstig voor Europese fabrikanten van **schone technologie** en elektriciteitsleveranciers, omdat een grotere vraag naar innovatieve producten (zoals warmtepompen) en diensten (zoals sociale leasing en warmte als dienst) leiden tot investeringszekerheid en die arbeidsmarkten doen groeien. Die innovatieve technologie verbetert ook de samenhang van energie en water, met name tijdens droogte en hittegolven, en helpt zo de energierekening te verlagen².

Het energiepakket voor burgers moet ook **energiearmoede** aanpakken — een ernstige situatie waarmee momenteel veel te veel mensen in de EU worden geconfronteerd en die kwetsbare groepen en in ultraperifere, afgelegen en plattelandsgebieden en op eilanden onevenredig zwaar treft. In 2024 kon bijna 10 % van de Europeanen hun woning in de winter niet voldoende verwarmen, en velen worden in de zomer geconfronteerd met steeds meer behoefte aan koeling. De energieprestatie van gebouwen verbeteren en overschakelen op goedkopere elektrische verwarming en koeling of op stadssystemen op basis van hernieuwbare energie is essentieel om de energiearmoede en de uitgaven voor huisvesting terug te dringen.

Daar bestaat al een solide reeks Eu-wetten voor, maar de **uitvoering** ervan blijft ongelijk. Een doeltreffende handhaving van de EU-wetgeving is cruciaal om ervoor te zorgen dat de mensen

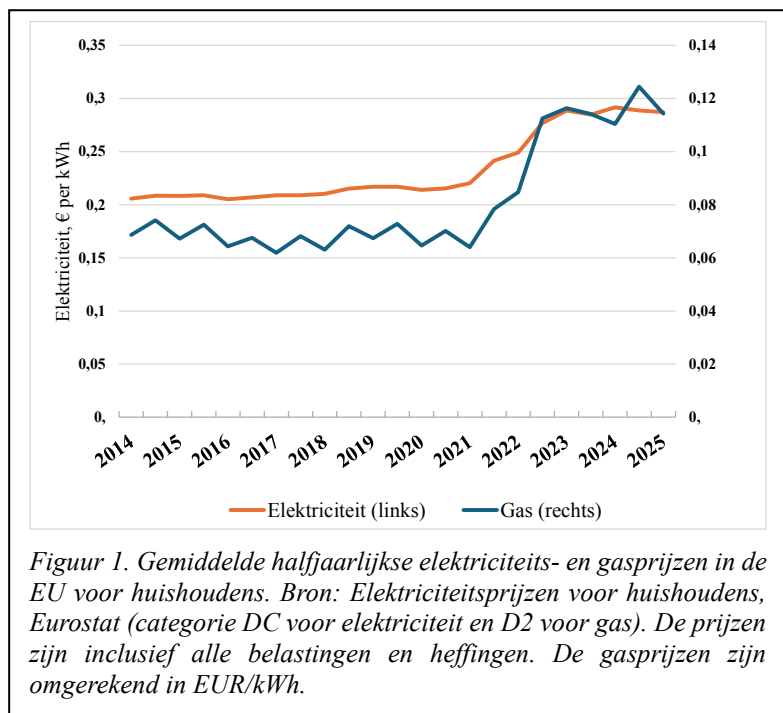
¹ [Flash Eurobarometer 566](#) over het gedrag van consumenten tijdens de energietransitie, december 2025.

² Europese strategie voor waterweerbaarheid, COM(2025) 280 final.

hun rechten ten volle kunnen uitoefenen. **Lokale overheden** moeten hun burgers ondersteunen bij de energietransitie door middel van administratief, technisch en financieel advies, zeker als het gaat om gevallen van energiearmoede en groepen met specifieke behoeften. Om de gezamenlijke inspanningen op alle bestuursniveaus op te voeren en de Europese burgers te helpen, staan in deze mededeling, die een aanvulling vormt op andere initiatieven van de Commissie op het gebied van betaalbare energie³, concrete maatregelen om: i) energierekeningen voor huishoudens te verlagen; ii) consumenten te beschermen en mondig te maken; iii) energiearmoede aan te pakken; en iv) de bestaande EU-wetgeving doeltreffend uit te voeren.

PIJLER I: DE ENERGIEREKENINGEN VOOR HUISHOUDENS VERLAGEN

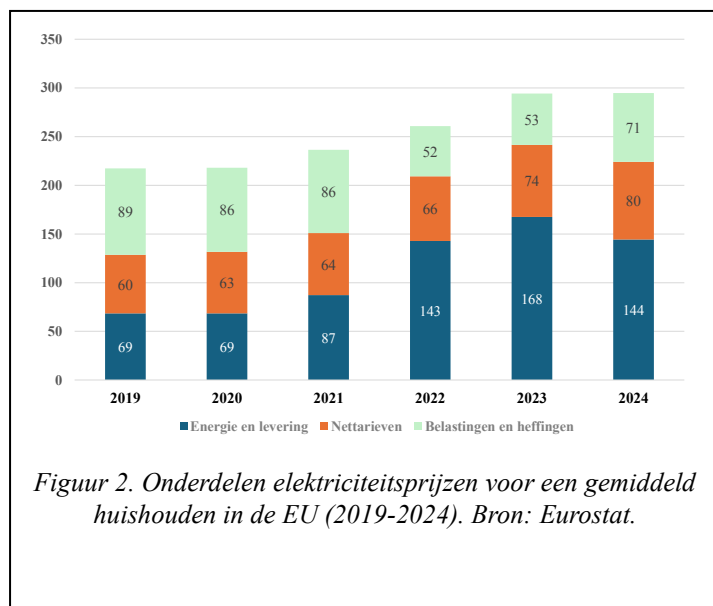
Hoge energieprijzen schaden de Europese economie en haar burgers. De elektriciteitsprijzen voor huishoudens zijn tijdens de crisis sterk gestegen en blijven vandaag de dag hoog, waardoor kwetsbare groepen onevenredig zwaar worden getroffen. De kleinhandelsprijzen voor elektriciteit waarmee huishoudens in de EU in de periode 2014-2020 werden geconfronteerd, lagen 36 % boven het gemiddelde. Voor gas was dat 68 %. Als referentie bedroeg de inflatie in dezelfde periode 26 %, wat betekent dat de prijzen met 10 % zijn gestegen na correctie voor inflatie.

De energierekeningen die de mensen betalen, worden beïnvloed door **nettarieven, nationale belastingen en heffingen, de groothandelsprijzen voor energie** en het individuele **verbruiksniveau**. Nationale energiebelastingen en de berekening van nettarieven vallen voornamelijk onder de verantwoordelijkheid van de lidstaten en hun regelgevende instanties, waardoor zij over instrumenten beschikken om energierekeningen betaalbaarder te maken. Daarom stelt de Commissie in dat verband vier concrete acties voor.

³ Namelijk de [Clean Industrial Deal](#), het [actieplan voor betaalbare energie](#), het [plan voor betaalbaar wonen](#), het [pakket Europese netten](#), de [EU-agenda voor steden](#), alsook de komende elektrificatiestrategie, de strategie betreffende verwarming en koeling en de strategische routekaart voor digitalisering in de energiesector.

Actie 1: belastingen en heffingen op elektriciteit voor huishoudens verlagen tot het minimum van de EU

Belastingen en heffingen op elektriciteit vertegenwoordigen gemiddeld 25 % van de prijs voor huishoudens en 15 % van de prijs voor bedrijven. De lidstaten kunnen de nationale energiebelastingen en -heffingen verlagen, waaronder ook aanvullende belastingen of heffingen die geen verband houden met energie (bijvoorbeeld kosten voor de publieke omroep die worden toegevoegd aan de elektriciteitsrekeningen⁴). Niet-gerelateerde kosten in de elektriciteitsrekening schrappen, komt iedereen ten goede, en zeker kwetsbare huishoudens.

Sommige lidstaten⁵ hebben de belastingtarieven voor energie-intensieve industrieën verlaagd of zijn daarmee bezig. Een verlaging van de belastingen bleek ook doeltreffend om de energierekeningen tijdelijk in te perken tijdens de energiecrisis, met name wanneer de kleinhandelsprijzen voor elektriciteit aanzienlijk hoger waren dan die voor gas. In het kader van de bestaande energiebelastingrichtlijn en de btw-richtlijn hebben de lidstaten de flexibiliteit om de minimumaccijnstarieven en de btw op elektriciteitsprijzen te verlagen. Dat zou een rechtstreeks gevolg hebben voor de elektriciteitsprijzen en ook bijdragen tot een snellere elektrificatie van het eindgebruik.

Doel	De elektriciteitsrekening van de consument verlagen en elektrificatie ondersteunen
Resultaat	De rekeningen van de mensen zouden met 14 % of gemiddeld 200 EUR per jaar kunnen worden verlaagd.
Hoe	De lidstaten dragen bij tot lagere elektriciteitsrekeningen voor huishoudens door belastingherzieningen uit te voeren, ten volle gebruik te maken van de flexibiliteit in de EU-wetgeving en volledige of gedeeltelijke gerichte verlagingen van de accijnstarieven voor elektriciteit te overwegen, bijvoorbeeld voor energiearme en kwetsbare huishoudens.

Actie 2: de netwerkkosten voor lokale consumenten verlagen

Consumenten betalen **nettarieven** om de kosten van het transport van energie naar hun woning te dekken. Dat is goed voor een **kwart tot een derde van de elektriciteitsprijzen** en is van cruciaal belang voor betaalbare energie. De EU-wetgeving beschermt consumenten door te

⁴ Griekenland, Italië en Portugal voegen de kosten voor de publieke omroep toe aan de elektriciteitsrekeningen.

⁵ Duitsland en Frankrijk.

eisen dat netbeheerders alleen kosten doorrekenen die de werkelijk gemaakte kosten weerspiegelen, transparant zijn, rekening houden met de behoefte aan netwerkveiligheid en -flexibiliteit⁶. De tarieven en de daaraan verbonden kosten moeten worden goedgekeurd door onafhankelijke nationale regelgevende instanties.

Energiegemeenschappen die energie produceren voor eigen verbruik of energie delen met burens, kunnen het gebruik van lokale netten helpen verminderen en investeringen in aanvullende infrastructuur helpen voorkomen. Beloningen voor flexibiliteit in nettarieven, die de energierekening verlagen voor energiegemeenschappen en mensen die hun energie delen, zouden stimulansen bieden voor de lokale productie en het lokale verbruik van energie, en voordelen opleveren voor alle netgebruikers.

In 2025 heeft de Commissie **richtsnoeren inzake nettarieven**⁷ gepubliceerd om de nationale regelgevende instanties te helpen de nettarieven, en dus ook de rekeningen van de consumenten, laag te houden. Een snelle uitvoering van die richtsnoeren draagt bij tot lagere nettarieven voor alle consumenten. De Commissie moedigt de regelgevende instanties aan een rigoureuze aanpak te hanteren bij de beoordeling van de kosten en inkomsten en ten volle rekening te houden met de potentiële flexibiliteit en vraagrespons om dure infrastructuurinvesteringen te vervangen. Naar aanleiding van de richtsnoeren inzake nettarieven zal de Commissie met de nationale regelgevende instanties samenwerken om de energietransitie te versnellen, onder meer door de positieve gevolgen van energiegemeenschappen en het delen van energie te belonen.

Doel	De nettarieven voor consumenten verlagen
Resultaat	Flexibel verbruik en flexibele lokale elektriciteitsproductie en flexibel lokaal elektriciteitsverbruik ter ondersteuning van lagere investeringsbehoeften in het elektriciteitsnet en een efficiëntere exploitatie
Hoe	De nationale regelgevende instanties worden aangemoedigd om gerichte stimulansen in nettarieven voor flexibel lokaal verbruik te overwegen die de totale netkosten zouden verlagen, bijvoorbeeld voor energiegemeenschappen en mensen die hun energie delen; en om het flexibiliteitspotentieel te beoordelen, met name van energiegemeenschappen en het delen van energie bij het ontwerp van nettarieven. De Commissie zal nauw samenwerken met het ACER en de nationale regelgevende instanties met het oog op de snelle uitvoering van de richtsnoeren van de Commissie inzake het ontwerp van nettarieven .

Actie 3: het gebruik van schone en energie-efficiënte technologie stimuleren

In 2023 was het energieverbruik van huishoudens in de EU voornamelijk bestemd voor **de verwarming van woningen** (62,5 % van het eindenergieverbruik in de woonsector), gevolgd door **waterverwarming** (15,1 %)⁸. **EU-energielabels** helpen mensen besparen / werken al besparend en bieden consumenten nuttig advies, bijvoorbeeld bij aankoopbeslissingen over huishoudapparaten⁹. **Energiebeheersystemen voor woningen** en **moderne energieslimme**

⁶ Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (herschikking).

⁷ [Mededeling over richtsnoeren inzake toekomstbestendige nettarieven voor lagere systeemkosten](#), C(2025) 4010 final.

⁸ Eurostat [over energieverbruik in huishoudens](#), juni 2025.

⁹ [De houding van Europeanen tegenover energiebeleid — september 2024 — Eurobarometer-enquête](#). Meer dan driekwart van de respondenten had de afgelopen vijf jaar het EU-energielabel gebruikt.

apparaten kunnen de energierekening verlagen. De transitie naar elektrische mobiliteit biedt extra mogelijkheden om de energiekosten te verlagen door middel van slim en bidirectioneel laden van elektrische voertuigen, waardoor huishoudens hun elektriciteitsverbruik kunnen optimaliseren. Toch worden die opties vaak als te duur ervaren, voornamelijk als gevolg van de hoge vooruitbetalingen. Om dat probleem aan te pakken, hebben sommige lidstaten **innovatieve financieringsmodellen** opgezet, waaronder sociale leasing¹⁰. Op sommige markten bieden bedrijven klanten schone-verwarmingssystemen (inclusief onderhoud) aan door consumenten toe te staan de kosten in flexibele maandelijkse termijnen te betalen¹¹. Regelingen die verder gaan dan subsidies worden momenteel ontwikkeld, maar zijn in de meeste gevallen nog niet op grote schaal uitgerold.

De Commissie dringt er bij de lidstaten en bedrijven op aan verder te gaan dan een **louter op subsidies gebaseerde aanpak**, en **innovatieve energiediensten en financieringsoplossingen** te ontwikkelen — bijvoorbeeld regelingen waarbij sociale leasing wordt gecombineerd met de mogelijkheid om vooraf te financieren kapitaalkosten te dekken, warmte als dienst¹², of flexibele tarieven voor warmtepompen en onderhoudskosten. Dat geeft de EU-burgers meer toegang tot schone en energie- en waterefficiënte technologie en verbetert dus hun levenskwaliteit, bijvoorbeeld door minder verontreiniging, meer comfort en betere gezondheid binnenshuis en lagere energierekeningen. Goed ontworpen regelingen **waarbij publieke en particuliere financiering worden gecombineerd** en prioriteit wordt gegeven aan mensen in energiearmoede en andere kwetsbare groepen, hebben positieve gevolgen voor huishoudens met een lager en middeninkomen, waarvan de energiekosten soms een onevenredig deel van het totale gezinsinkomen uitmaken. Ook moeten investeringen worden ondersteund om schone of energie-efficiënte oplossingen uit te rollen buiten het net. Met de komende strategie voor investeringen in schone energie¹³ wil de Commissie particuliere investeringen in energie-efficiëntie aantrekken.

Doel	Betere toegang tot schone, efficiënte technologie met innovatieve oplossingen
Resultaat	Betere energieprestaties van gebouwen, lagere energierekeningen
Hoe	In het kader van de Europese coalitie voor energie-efficiëntiefinanciering zal de Commissie samenwerken met de lidstaten en belanghebbenden om praktische en innovatieve modellen voor energiediensten en financieringsoplossingen te ontwerpen, alsook aanpakken in een andere vorm dan subsidies, en ook om beste praktijken te delen om kwetsbare huishoudens te bereiken, het gebruik van energiebeheersystemen en energieslimme apparaten voor huishoudens te vergroten en de toegang van huishoudens tot geëlektrificeerde, flexibele en efficiënte energiediensten en -technologie te verbeteren (Q4 2026).

¹⁰ Frankrijk heeft bijvoorbeeld de tweede editie van een sociale-leasingsysteem voor elektrische voertuigen opgezet. In Letland biedt een staatsonderneming ondernemingen en huishoudens toegang tot financiële middelen via leningen, garanties en investeringen in durfkapitaalfondsen.

¹¹ In de bijlage bij de aanbeveling van de Commissie over het aantrekken van particuliere investeringen in energie-efficiëntie staan goede praktijken. COM(2026) 1526 final.

¹² Een bedrijfsmodel waarbij klanten betalen voor de warmte die ze verbruiken in plaats van voor de infrastructuur of brandstof.

¹³ COM(2026) 116, strategie voor investeringen in schone energie.

Actie 4: ervoor zorgen dat consumenten het goedkoopste aanbod krijgen en snel van leverancier kunnen veranderen

De EU-wetgeving kent burgers het **recht toe om over te stappen** op andere energieaanbieders¹⁴; toch doen veel mensen dat niet en lopen ze daardoor naar schatting gemiddeld **152 EUR per jaar** mis¹⁵. Een van de redenen daarvoor is het gebrek aan transparantie; niet alle bestaande vergelijkingstools volstaan, en hoewel intermediaire platforms een overstap kunnen vergemakkelijken, zijn de bedrijfsmodellen ervan niet altijd duidelijk, wat de transparantie en verantwoordingsplicht in het gedrang kan brengen.

De Commissie roept de lidstaten op ervoor te zorgen dat energieleveranciers hun klanten ten minste eenmaal per jaar **advies over de beste tarieven** verstrekken op basis van hun specifieke energieverbruik, en een **systeem voor vroegtijdige waarschuwing** invoeren wanneer het risico bestaat dat het energieverbruik van een klant het bij de sluiting van het contract veronderstelde niveau zal overschrijden en wanneer er een goedkoper aanbod beschikbaar is¹⁶. Dankzij dergelijke diensten, die gebruikelijk zijn in andere sectoren¹⁷, zouden consumenten snel kunnen reageren en van contract veranderen (bijvoorbeeld van variabel naar vast), met positieve gevolgen voor hun rekeningen.

De mensen moeten toegang hebben tot **duidelijke informatie** over hun contracten; voordat een contract wordt gesloten of verlengd, moet tijdig een beknopte samenvatting worden verstrekt. Om ervoor te zorgen dat kwetsbare consumenten, waaronder consumenten met te weinig digitale middelen of vaardigheden, hun rechten doeltreffend kunnen uitoefenen, moeten leveranciers die samenvatting kosteloos in toegankelijke formaten en via meerdere kanalen verstrekken. De Commissie zal richtsnoeren verstrekken voor de belangrijkste contractvoorwaarden en leveranciers aanmoedigen om een **gestandaardiseerde samenvatting** te verstrekken.

Er zijn ook onnodige **technische belemmeringen** voor de overstap naar een andere leverancier. Om die problemen aan te pakken, zal de Commissie technische regels voor leveranciers vaststellen om ervoor te zorgen dat backoffice-overstapactiviteiten in de hele EU binnen 24 uur kunnen worden voltooid. Bovendien is een **volledige uitrol van slimme meters** door de lidstaten cruciaal — om hun rechten uit te oefenen of gebruik te kunnen maken van flexibele diensten (zie actie 6), moeten mensen een duidelijk beeld hebben van de energie die ze verbruiken.

Doel	De transparantie en vergelijkbaarheid van het aanbod van energievoorziening verbeteren; de mogelijkheid om binnen 24 uur technisch van leverancier te veranderen
Resultaat	Door over te stappen, besparen mensen naar schatting tot 152 EUR per jaar.
Hoe	De Commissie zal technische regels vaststellen voor de overstap naar een andere leverancier (Q1 2026); een aanbeveling vaststellen over de samenvatting van de belangrijkste voorwaarden van energiecontracten (Q1

¹⁴ De artikelen 4 en 12 van Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (herschikking).

¹⁵ [Jaarverslag 2021 van het ACER over de resultaten van het toezicht op de interne elektriciteits- en aardgasmarkten](#).

¹⁶ Zie ook actie 7.

¹⁷ In de telecomsector moeten aanbieders klanten ten minste eenmaal per jaar advies geven over de beste tarieven, wat hen ertoe kan aanzetten van contract te veranderen.

	2026); en een aanbeveling overwegen over gestandaardiseerde modellen voor energierekeningen (2027).
--	--

PIJLER II: CONSUMENTEN BESCHERMEN EN MONDIGER MAKEN

Actie 5: de mensen stimuleren zelf energie te produceren en onderling te delen

De mensen kunnen besluiten hun krachten te bundelen en een **energiegemeenschap** op te richten om gezamenlijke investeringen te beheren en hernieuwbare energie te produceren en te verbruiken, bijvoorbeeld via zonnepanelen, windturbines en stadsverwarmingssystemen. Dat recht wordt door de EU-wetgeving¹⁸ gewaarborgd. Hoewel er momenteel meer dan achtduizend energiegemeenschappen actief zijn in Europa¹⁹, is het **onbenutte potentieel** enorm, met name in plattelandsgebieden, bijvoorbeeld op het gebied van de productie van hernieuwbare energie, waaronder biogas en biomethaan, en lokaal afvalbeheer. Daarnaast kan energie delen ook collectieve voordelen opleveren. Daardoor kan een grotere groep mensen, zoals huurders, huishoudens met een laag inkomen en mensen zonder geschikte ruimte, rechtstreeks voordeel halen uit zelfgeproduceerde hernieuwbare energie. Zelfproductie en het delen van energie betekenen meer autonomie en stabiele toegang tot betaalbare en stabielere prijzen, en maken het energiesysteem efficiënter.

Tegen 2030 zouden meer dan 16 miljoen huishoudens en 630 000 kmo's hun eigen hernieuwbare energie kunnen produceren²⁰. De huidige capaciteit voor hernieuwbare energie van gemeenschappen van huishoudens kan **tot tien keer zo groot** worden²¹. Individuele huishoudens die hun eigen zonne-energie produceren en verbruiken, kunnen 260 tot 550 EUR per jaar besparen. Voor gemeenschappen van huishoudens met een combinatie van wind- en zonne-energie zou dat 440 tot 930 EUR per jaar kunnen zijn²².

Om dat potentieel te verwezenlijken, moeten energiegemeenschappen elektriciteit kunnen delen zonder buitensporige leveranciersvergoedingen te moeten betalen, overtollige energie kunnen verkopen en hun potentieel kunnen benutten om een hoge of lage marktvrage in evenwicht te brengen. De administratieve vereisten moeten tot een minimum worden beperkt. Er moet gerichte steun worden verleend om de toegankelijkheid voor energiearme en kwetsbare huishoudens te waarborgen. Om de lidstaten hierbij te ondersteunen, zal de Commissie een **actieplan voor energiegemeenschappen** opstellen.

Doel	Het potentieel van energiegemeenschappen benutten om hun huidige capaciteit voor hernieuwbare energie in de EU tegen 2030 tot tien keer zo groot te maken, waardoor de productie van hernieuwbare energie voor 25-30 miljoen huishoudens mogelijk wordt
Resultaat	Potentiële besparingen van 260-550 EUR per jaar voor individuele huishoudens en potentiële financiële voordelen van 440-930 EUR per jaar voor gemeenschappen.
Hoe	De Commissie zal de lidstaten richtsnoeren verstrekken voor de potentiële energiegemeenschappen en het potentiële zelfverbruik van energie , inclusief

¹⁸ Artikel 16 van Richtlijn (EU) 2019/944 en artikel 22 van Richtlijn (EU) 2018/2001.

¹⁹ Raming op basis van een ruime interpretatie van het begrip, niet beperkt tot de EU-definities alleen.

²⁰ Entec-onderzoek over het potentieel van door burgers geproduceerde energie (binnenkort beschikbaar).

²¹ Gemeenschapsenergie kan tot 90 GW bijdragen, wat neerkomt op 8 % van de totale opwekking van hernieuwbare elektriciteit in de EU tegen 2030. Zie Entec-onderzoek over het potentieel van door burgers geproduceerde energie (binnenkort beschikbaar).

²² De kostenbesparingen zijn berekend op basis van de groot- en kleinhandelsmarktprijzen in 2020 en 2022. Als elektriciteit zelf wordt verbruikt via het net, zijn alle nettarieven en belastingen van toepassing.

voor het delen van goede praktijken, op basis van een beoordeling van potentiële en bestaande belemmeringen (Q1 2026); een uitvoeringsverordening betreffende de interoperabiliteit van gegevens vaststellen om ervoor te zorgen dat het delen van energie gemakkelijk en volledig geautomatiseerd is voor consumenten (2027); en een reeks praktische, stapsgewijze richtsnoeren publiceren over het opzetten en beheren van gemeenschapsenergieprojecten voor huishoudens en andere belanghebbenden, waaronder kmo's, landbouwers en overheidsinstanties (2026-2027).

Actie 6: meer flexibiliteit bieden door middel van kleinhandelscontracten

Consumenten met flexibele kleinhandelscontracten kunnen aanzienlijke besparingen doen. In sommige gevallen kunnen de elektriciteitsrekeningen tot **40 % lager** zijn wanneer de vraag naar verwarming verschuift naar tijdstippen met lage elektriciteitsprijzen²³. Daarom moet er actie worden ondernomen om de vraag in de hele EU flexibeler te maken. De voordelen omvatten lagere elektriciteitsopwekking en lagere netwerkkosten, alsook een kleinere behoefte aan capaciteitsondersteunende maatregelen, met een potentiële jaarlijkse besparing van naar schatting **2,7 miljard EUR tegen 2030**²⁴.

Om die voordelen te realiseren, moeten **flexibele kleinhandelscontracten op grote schaal beschikbaar worden**; moeten consumenten **toegang hebben tot transparante prijsstelling en betrouwbare informatie**, en tot **gericht advies** over de wijze waarop ze het leveringscontract kunnen kiezen dat het best aansluit op hun behoeften; en moeten de nodige **technische instrumenten** voorhanden zijn. **Slimme-metersystemen** zijn onmisbaar: zij leveren de gegevens die nodig zijn voor flexibiliteit. Efficiënte toegang tot relevante gegevens vergemakkelijkt verdere automatisering, wat de ervaring van de consument verbetert en tegelijkertijd een sterke gegevensbescherming waarborgt.

De flexibiliteit bevorderen, betekent ook belemmeringen wegnemen voor aanbieders van flexibele diensten, namelijk bedrijven die hun klanten belonen als ze hun elektriciteitsverbruik verschuiven van piektijden naar goedkopere perioden, waardoor de druk op lokale netten afneemt. De Commissie zal richtsnoeren verstrekken om die belemmeringen weg te nemen, zoals ontmoedigende maatregelen of ongeschikte prijssignalen.

Buiten de EU levert het Australische bedrijf Solar Sharer Offer gratis elektriciteit aan huishoudens wanneer veel zonne-energie wordt opgewekt. Binnen de EU hebben leveranciers ook aanbiedingen met kosteloze elektriciteit ontwikkeld. De lidstaten willen mogelijk soortgelijke mechanismen onderzoeken die zijn aangepast aan het regelgevingskader van de EU en waarbij burgers rechtstreeks voordeel ondervinden bij de schone transitie door de rekeningen te verlagen zonder voorafgaande investeringen in zonnepanelen op daken te vereisen, die flexibiliteit van de vraag aanmoedigen, het verbruik afstemmen op perioden met een hoge productie van hernieuwbare energie, de netefficiëntie verbeteren en de publieke steun voor decarbonisatie versterken door de voordelen van de energietransitie zichtbaar en tastbaar te maken.

²³ Op basis van gegevens uit het [marktmonitoringsverslag 2025 van ACER](#) en de eigen berekeningen van de Commissie.

²⁴ Flexibiliteit van de vraag: kwantificering van de voordelen in de EU; DNV voor smartEn, september 2022.

Doel	Burgers in staat stellen met vertrouwen voordeel te halen uit flexibele kleinhandelscontracten en slimme energieapparaten die het energieverbruik optimaliseren
Resultaat	Lagere rekeningen voor de consument en lagere systeemkosten, met potentiële besparingen tot 40 % ²⁵
Hoe	De Commissie zal richtsnoeren verstrekken om de vergoeding van flexibiliteit in kleinhandelscontracten te bevorderen (Q1 2026); de toegang tot de voor flexibiliteit vereiste gegevens verbeteren door middel van een uitvoeringsverordening betreffende interoperabiliteitsvereisten en -procedures (2027); en het potentieel van flexibiliteit en efficiëntie bevorderen in relevante projecten in het kader van de nieuwe partnerschappen voor betere woningen (2026).

Actie 7: het consumentenvertrouwen versterken

Energieconsumenten worden geconfronteerd met **agressieve telemarketingpraktijken** of vinden het soms moeilijk om hun weg te vinden op de energiemarkten. Dat leidt tot een **gebrek aan vertrouwen** in de markt en beperkt de mogelijkheden om voordelen te halen uit goedkopere alternatieven of innovatievere diensten²⁶.

Om de kwaliteit van energiediensten voor klanten te verbeteren, zal de Commissie met consumentenverenigingen, energieleveranciers en regelgevende instanties samenwerken om een **nieuwe dienstverleningscode voor energieleveranciers** te ontwikkelen. Dat is een eerste stap in de strijd tegen **oneerlijke marketingpraktijken**. In die code zal staan dat energieleveranciers zich er vrijwillig toe kunnen verbinden verder te gaan dan de bestaande vereisten om te zorgen voor een efficiënte klachtenbehandeling en om afsluiting van kwetsbare consumenten — zoals die in plattelandsgebieden — te voorkomen door middel van langere kennisgevingstermijnen, betalingsplannen op maat en minimumlevering, en om advies over de beste tarieven en systemen voor vroegtijdige waarschuwing aan te bieden (zie actie 4). De code dient als **vertrouwensmerk** waarmee energieleveranciers de consument duidelijk maken dat ze transparante en eerlijke diensten kunnen verwachten. Sommige lidstaten passen een dergelijke code al met succes toe en handhaven die²⁷. De lidstaten beslissen zelf of en hoe de handhaving van een dergelijke code op nationaal niveau wordt uitgevoerd.

AI en digitalisering leveren veel voordelen op, waaronder energiebesparingen en lagere energierekeningen, maar brengen ook nieuwe uitdagingen met zich mee. De Commissie zal daarom beoordelen of de huidige regels in dit verband geschikt zijn voor het beoogde doel.

Het vertrouwen in de markt lijdt eronder als energieleveranciers zich niet beschermen tegen volatiele prijzen. Wanneer energieleveranciers failliet gaan, kunnen klanten voorschotten verliezen en worden gedwongen minder gunstige contracten af te sluiten. Om dat te voorkomen, zal de Commissie de nationale regelgevende instanties richtsnoeren verstrekken over manieren waarop ze ervoor kunnen zorgen dat energieleveranciers **passende risicobeheer- en afdekkingsstrategieën** ontwikkelen om de kleinhandelsmarkt voor elektriciteit stabiel en betrouwbaar te helpen houden.

²⁵ Op basis van gegevens uit het marktmonitoringsverslag 2025 van ACER (Rewarding Flexibility: How retail contract choice can help unlock consumer flexibility) en de eigen berekeningen van de Commissie kunnen elektriciteitsverbruikers tot 40 % besparen als ze overstappen op een dynamische-prijzencontract en hun verbruik actief beheren.

²⁶ In de [Eurobarometer](#) worden oneerlijke handelspraktijken aangemerkt als een verbeterpunt. 82 % van de respondenten zou meer vertrouwen hebben in energieaanbieders als die zich zouden verbinden tot een officieel gecertificeerde praktijkcode voor consumentenrechten.

²⁷ Bijvoorbeeld Ierland, Nederland en Frankrijk.

Doel	Het vertrouwen versterken; agressieve en misleidende (tele)marketing aanpakken; burgers beschermen tegen de gevolgen van marktfalen
Resultaat	Meer consumentenvertrouwen en een betere dienstverlening; grotere markttransparantie die leidt tot concurrerende prijzen en een efficiëntere dienstverlening.
Hoe	De Commissie zal de voordelen voor de consument creëren door een gemakkelijk te begrijpen dienstverleningscode voor consumentenrechten voor te stellen aan energieleveranciers, die zich vrijwillig kunnen verbinden tot hoge normen voor consumentenbescherming op basis van transparantie, eerlijkheid, wederzijds vertrouwen en verantwoordingsplicht (Q4 2026); nieuwe richtsnoeren publiceren om nationale regelgevende instanties te ondersteunen bij het voorkomen van marktfalen van leveranciers door beter risicobeheer (Q1 2026); en nagaan of er een nieuw EU-wetgevingsvoorstel voor consumentenrechten op energiegebied voor de periode na 2029 moet worden vastgesteld om de consumentenrechten ook in nieuwe innovatieve contracten te waarborgen en agressieve of misleidende (tele)marketingpraktijken aan te pakken (2028).

PIJLER III: ENERGIEARMOEDE EN -KWETSBAARHEID AANPAKKEN

Eerlijkheid en gelijkheid staan centraal in de energietransitie. De bescherming van kwetsbare consumenten en mensen in energiearmoede, is volgens de recentste Eurobarometer-enquête²⁸ de **belangrijkste prioriteit** voor Europeanen. Energiearmoede, onbetaalbare woningen en beperkte toegang tot sociale woningen kunnen het risico op kwetsbaarheden vergroten. De EU werkt aan de eerste EU-strategie voor armoedebestrijding om mensen te helpen toegang te krijgen tot essentiële bescherming en diensten, de onderliggende oorzaken van armoede aan te pakken en bij te dragen tot de uitbanning van armoede tegen 2050. Iedereen toegang geven tot energie als essentiële dienst zal de kwetsbaarheid en armoede in de EU verminderen.

Actie 8: de krachten bundelen om energiearmoede terug te dringen

In 2024 waren ongeveer **42 miljoen Europeanen** (9,2 % van de EU-bevolking) niet in staat hun woning voldoende te verwarmen²⁹. Dat is ernstig en onaanvaardbaar voor te veel mensen in de EU en heeft onevenredige gevolgen voor gezinnen en bevolkingsgroepen die risico lopen op armoede of discriminatie.

Het rechtskader van de EU verplicht de lidstaten energiearmoede aan te pakken en kwetsbare consumenten te beschermen door middel van beleidsmaatregelen en concrete acties. Uit de beoordeling door de Commissie³⁰ van de geactualiseerde nationale energie- en klimaatplannen blijkt echter dat deze **regels in de hele EU ongelijk worden uitgevoerd**. Het is namelijk onder andere moeilijk om kwetsbare huishoudens en mensen die met energiearmoede kampen, in kaart te brengen en te bereiken, en om de **behoeften doeltreffend om te zetten in efficiënte steunmaatregelen**, want energiearmoede en -kwetsbaarheid hebben **vele facetten**. Om de lidstaten te helpen hun **nationale plannen** ambitieuzer te maken en energiearmoede terug te dringen, zal de Commissie aanvullende richtsnoeren verstrekken en goede en reproduceerbare praktijken delen. Die zullen gericht zijn op succesvolle nationale en lokale aanpakken om

²⁸ [Flash Eurobarometer 566](#) over het gedrag van consumenten tijdens de energietransitie, december 2025.

²⁹ Eurostat, [EU-bevolking die woning niet voldoende kan verwarmen, naar armoedestatus](#), februari 2026.

³⁰ [SWD\(2025\) 140 final](#).

energiearmoede tegen te gaan en gescheiden prikkels³¹, waarbij ervoor wordt gezorgd dat stimulansen voor energiebesparing en -efficiëntie worden gehandhaafd, zelfs voor huishoudens die sociale uitkeringen ontvangen om hun energierekening te betalen. In overeenstemming met Richtlijn (EU) 2024/1275 betreffende de energieprestatie van gebouwen zal de Commissie de lidstaten ook helpen om uiterlijk eind 2026 hun **nationale plannen voor de renovatie van gebouwen** op te stellen om de slechtst presterende gebouwen in kaart te brengen, waar de meest kwetsbare burgers wonen, en om beleid op maat te ontwerpen dat hen helpt hun energierekening te verlagen en comfortabeler te leven in hun woning, zowel in de winter als in de zomer. De plannen zijn ook gericht op het mainstreamen van **toegankelijkheid** voor ouderen en personen met een handicap in de context van renovaties.

Naast projecten over energiearmoede in het kader van het Sociaal Klimaatfonds³², de fondsen voor het cohesiebeleid³³ of andere lokale steun via de advieshub energiearmoede (EPAH), zal de Commissie **in het kader van het LIFE-programma³⁴ een nieuwe oproep tot het indienen van voorstellen** doen voor de financiering van projecten die nationale, regionale en lokale autoriteiten ondersteunen bij de bestrijding van energiearmoede, voortbouwend op tien reeds lopende projecten. Daarmee zullen meer actoren gerichte maatregelen kunnen ontwerpen en opschalen die huishoudens in energiearmoede duurzame oplossingen bieden voor betaalbare energie en betere levensomstandigheden. Bovendien zal de Commissie richtsnoeren verstrekken voor manieren om kwetsbare huishoudens en mensen in energiearmoede te beschermen tijdens de **ontmanteling van aardgasnetwerken**.

Doel	Nationale en lokale autoriteiten helpen concrete maatregelen te nemen om het aantal mensen in energiearmoede te verminderen en kwetsbare consumenten te beschermen, en zo een eerlijke en rechtvaardige energietransitie te waarborgen
Resultaat	Consistenter en gericht beleid voor kwetsbare huishoudens die in energiearmoede verkeren of dreigen te vervallen; snellere, eerlijkere en betaalbaardere toegang tot structurele oplossingen (bijvoorbeeld renovaties); geleidelijke en meetbare vermindering van energiearmoede en daarmee verband houdende sociale en gezondheidskwesties in de hele EU
Hoe	De Commissie zal: <ul style="list-style-type: none"> ○ haar aanbeveling over energiearmoede³⁵ actualiseren om aanvullende analyses te verstrekken en goede en reproduceerbare praktijken uit te wisselen. De aanbeveling zal praktijken omvatten om energiearmoede effectief aan te pakken en gescheiden prikkels weg te nemen, digitale instrumenten te gebruiken, het bereiken van kwetsbare burgers te vereenvoudigen, sectoroverschrijdende maatregelen uit te voeren om burgers tegen hittegolven te beschermen, innovatieve financieringsinstrumenten voor energie-efficiëntiemaatregelen te bevorderen en te laten zien hoe energiegemeenschappen en het delen

³¹ Gescheiden prikkels doen zich voor wanneer verhuurders niet gemotiveerd zijn om hun woning te verbeteren, omdat huurders het meest gebaat zijn bij de voordelen, maar de veranderingen niet zelf kunnen doorvoeren.

³² Tussen 2026 en 2032 zal het Sociaal Klimaatfonds tot 86,7 miljard EUR beschikbaar stellen om kwetsbare mensen en kleine bedrijven te helpen die het zwaarst worden getroffen door de stijgende energie- en vervoerskosten.

³³ De verordening betreffende de modernisering van het cohesiebeleid stimuleert de lidstaten om de financiering voor betaalbare en duurzame woningen te verhogen, met bijzondere aandacht voor huishoudens in energiearmoede.

³⁴ [Meerjarig werkprogramma LIFE 2025-2027](#).

³⁵ [EUR-LEX 32023H2407](#).

	<p>van energie energiearmoede doeltreffend kunnen verminderen (Q4 2026);</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ technische bijstand en extra begeleiding blijven bieden aan nationale, regionale en lokale autoriteiten om kwetsbare burgers doeltreffend te bereiken door middel van beleid en maatregelen (2026-2028); en ○ nationale, regionale en lokale autoriteiten helpen om mensen in energiearmoede met efficiënte maatregelen te bereiken door in het kader van het LIFE-programma nieuwe projecten te financieren die energiearmoede aanpakken. In de aanbeveling staan communicatie- en voorlichtingsacties op maat om kwetsbare en energiearme burgers te informeren over kosteneffectieve energiebesparingsmogelijkheden (2026-2027).
--	---

Actie 9: kwetsbare burgers beschermen tegen afsluiting

Veel mensen in de EU-burgers, waaronder zij in energiearmoede, kunnen hun energierekeningen niet betalen. Dat is voor hen een extra dringend punt van zorg. Het risico dat ze worden afgesloten van hun elektriciteits- en gasvoorziening heeft ernstige gevolgen voor hun levenskwaliteit en gezondheid, waaronder hun geestelijke gezondheid. In 2024 hadden ongeveer **31 miljoen Europeanen hun rekeningen voor nutsvoorzieningen te laat betaald**³⁶.

De Commissie zal samenwerken met de lidstaten, nationale regelgevende instanties, energieleveranciers, consumentenorganisaties en andere belanghebbenden om op nationaal niveau systemen op te zetten om **vroegtijdige waarschuwingssignalen** te registreren wanneer huishoudens moeite hebben om hun energierekening te betalen. Het doel is energiebedrijven te helpen tussenkomen en steun te bieden aan dergelijke huishoudens voordat het probleem verergert. Daarnaast zal de Commissie goede praktijken bevorderen op het gebied van preventie van en bescherming tegen afsluiting, waaronder **regelingen voor schuldbeheer**.

Doel	Betere bescherming van kwetsbare burgers en burgers in energiearmoede die het risico lopen op afsluiting van hun energielevering, door middel van regelingen voor vroegtijdige waarschuwing en schuldbeheer
Resultaat	Minder afsluitingen; consistente bescherming van kwetsbare consumenten in de hele EU; minder kwetsbaarheid; betere sociale rechtvaardigheid, betere gezondheid en beter welzijn
Hoe	De Commissie zal ondersteunende richtsnoeren opstellen en opleidingen organiseren voor nationale en lokale autoriteiten over het ontwerpen en uitvoeren van waarborgen om afsluiting te voorkomen , en beste praktijken bevorderen via gerichte workshops, evenementen en publicaties (Q2-Q3 2026); en informatie verstrekken over de beschikbare steun via specifieke communicatieacties (in de loop van 2026).

³⁶ Eurostat [over betalingsachterstand op rekeningen voor nutsvoorzieningen](#), februari 2026.

PIJLER IV: BESTAANDE EU-WETGEVING UITVOEREN

Dankzij de EU-wetgeving genieten de Europese burgers een sterke consumentenbescherming, maar de **uitvoering blijft ongelijk**. Zonder een gedegen uitvoering in de praktijk zal de kloof tussen de ambitie van de EU en de eigenlijke ervaring van de mensen blijven bestaan. **Lokale overheden** spelen een sleutelrol bij het ondersteunen van en samenwerken met burgers, maar zijn vaak onvoldoende betrokken bij beleidsontwikkeling en **beschikken niet over de bevoegdheden en middelen** om maatregelen ten behoeve van de mensen uit te voeren.

De Commissie zal met de lidstaten en de belanghebbenden samenwerken om de EU-wetgeving te helpen uitvoeren en handhaven, met name door **richtsnoeren en technische analyses** over energiegemeenschappen en zelfverbruik vast te stellen, waaronder een actieplan inzake energiegemeenschappen; bescherming van kwetsbare klanten en klanten in energiearmoede tegen afsluiting van de energielevering en tijdens de uitfasering van gas; de samenvatting van de belangrijkste contractuele voorwaarden; risicobeheer door de leverancier; marktgebaseerde kleinhandelsprijzen; vergoedingen voor flexibiliteit in kleinhandelscontracten; technische regels voor de overstap naar een andere leverancier.

De uitvoering kan uiteraard niet plaatsvinden zonder rekening te houden met **alle verschillende belanghebbenden**. Om alle in deze mededeling uiteengezette doelstellingen te verwezenlijken, is het daarom essentieel dat er een sterke interactie en **betrokkenheid** is tussen de Commissie, de lidstaten en de burgers zelf, alsook met het maatschappelijk middenveld, regelgevende instanties, het bedrijfsleven en de academische wereld. Daartoe zal de Commissie bestaande initiatieven **stroomlijnen** en de zichtbaarheid van bestaande steuninstrumenten — zoals de energieadvieshub voor burgers (Citizen Energy Advisory Hub), de EPAH, het Burgemeestersconvenant, de initiatieven “Schone energie voor de EU-eilanden” en “Steenkoolregio’s in transitie” en het forum voor energiedrag — vergroten door het bestaande **energieforum voor de burger** op te waarderen tot een contactpunt waar beste praktijken worden gedeeld en de vooruitgang bij de uitvoering worden opgevolgd. De Commissie zal ook richtsnoeren voor de lidstaten opstellen om steden mondiger te maken en hen te ondersteunen bij het benutten van het volledige potentieel van lokale overheden bij de transitie naar schone energie. **Via nationale consumentenorganisaties zal de Commissie bijzondere aandacht besteden aan de betrokkenheid van de mensen en ervoor zorgen dat consumenten worden geïnformeerd over hun rechten en de mogelijkheden die de energiemarkt van de EU biedt.**